

Pred dvajsetimi leti.

»Piši očetu! Piši mu, naj pride domov!«

Lojzek je dvignil glavo. Oči so mu bile zaspane, kodrčki razmršenih las so mu padali preko njih. Vprašujoče je gledal mater in trudno sledil njenemu pogledu. Zdajci so mu veke omahnile; začutil je, da so težke in trde, kakor bi se bila naredila na njih tenka, ostra skorja. Zamežiknil je in lahno stresel glavo. Stegnil je desnico, stisnil svinčnik v pest, s palcem in kazalcem je hotel prijeti list na mizi. List se je nagubil, zdrsnil se mu pod kazalcem in se zopet raztegnil.

Lojzku so se zapirale oči. Sklonil se je globlje nad mizo ter počasi in neokretno porinil list pred mater. Pridržal je roko na listu in nanjo naslonil glavo, vso težko in trudno.

»Očetu sem pisal. Sedaj pride domov.«

Mati se je zamaknila v neenake krivulje na listu. Lojzek je imel tri leta in ni še znal pisati. Papir je bil ves počeckan: črte so se križale, se cepile in nad vsemi se je krožila široka, ostreje začrtana krivulja.

»Kajne mamica, da sedaj pride oče z vojske?«

Mati se je ozrla in pogledala na uro.

»Kmalu pride... Vlak je že na postaji.«

Lojzek je oživel.

»In prinese s sabo božično drevesce? Vse zasneženo bo in na njem bodo brlele lučice. Jeli, mamica, konja in sablje za Lojzka ne bo pozabil?«

»Ničesar ne bo pozabil za svojega Lojzka; vse bo prinesel,« je zašepetala mati.

Otrok se je zamislil. Pritegnil je desnico in skrnil vanjo obraz; dihal je globoko in enakomerno, kakor bi že spal, nato je nalahno privzdignil glavo in ves zaspan pogledal mater izpod čela.

»Veš, mamica, ne bom zaspal; samo tako bom slo- nel...«

Mati je prikimala in ga pobožala po zlatih laseh. Pred hišo so se zaslišali koraki.

»Zdaj gre!...« je pomislila žena in vstala.

Otrok je zajechal in se zbudil iz polsna.

»Oče, mamica!« je zmedeno vzkliknil. Oči so mu žarele. Molče je stopila mati k oknu. Potegnila si je rokav preko dlani in ž njim obrisala zaroselo šipo. Nič se ni zganilo v svetli, jasni noči. Koraki so bili utihnili. dolga človeška senca se je izgubila za vogalom.

Žena se je okrenila k otroku in videla njegove vprašujoče oči.

»Ni bil oče!«

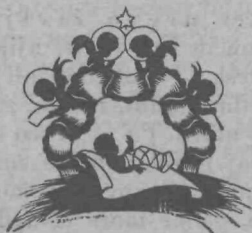
Lojzek je povetil glavo na roke. Mati se je tiho približala omari in jo odprla. Desnico je pridržala na ključu, z levico je pogladila vejico smrekovega drevesca.

»Ne! — Kadar pride on ... Mora priti; saj je pisal...« je dahnila.

Vlažen odsev ji je zatrepetal v očeh. Zaprla je omaro in se vrnila k mizi.

*

Daleč v tujini ob snežnobeli postelji je sedel mlad duhovnik. Roka mu je drhtela, ko je pisal poslednje besede umirajočega vojaka: »Draga žena! Dragi ljubljeni Lojzek! Oče... Molita za očeta!«

Korič:

Kruha, kruha . . .

Knez je napravil veliko pojedino. Dan za dnem, teden za tednom so vabili pisano oblečeni služabniki goste z gradov, blizu in daleč. Kdo ve, koliko se jih je odzvalo, gotovo pa je, da samo eden ni mogel priti, ker ga je po nogah močno trgalo in ni bil ne za jež ne za peš. Dvorano so krasili sedem dni in sedem noči, pripeljali sto voz vancev in še enega na vozičku,